

Захожай В.Б.,

доктор економічних наук, професор

Захожай О.А.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ НЕФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

У статті стисло викладено методичні підходи та методи щодо управління діяльністю нефінансового сектору економіки, а також основні напрями його статистичного аналізу.

The article outlines methodical approaches and methods to manage activity of non-financial sector of economy and also the main ways of its statistical analysis.

Методичне забезпечення управління діяльністю нефінансовим сектором охоплює структуру явища, систему статистичних показників, яка використовується для обґрунтування управлінських рішень, комплекс статистичних методів аналізу, методи контролю за виконанням управлінських рішень і засоби, що об'єднують ці елементи в єдиній технології. Бурхливий розвиток не фінансового сектору України та новизна означеної проблематики зумовлюють актуальність дослідження.

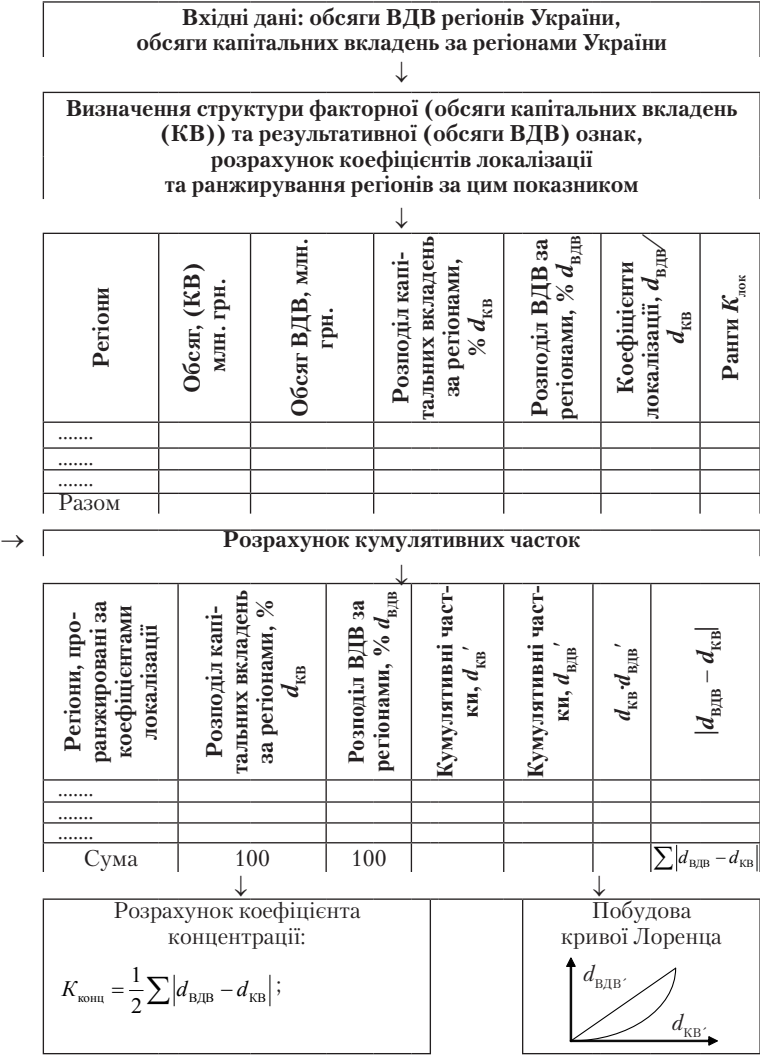
У процесі СЗУ використовується сукупність статистичних методів, зокрема:

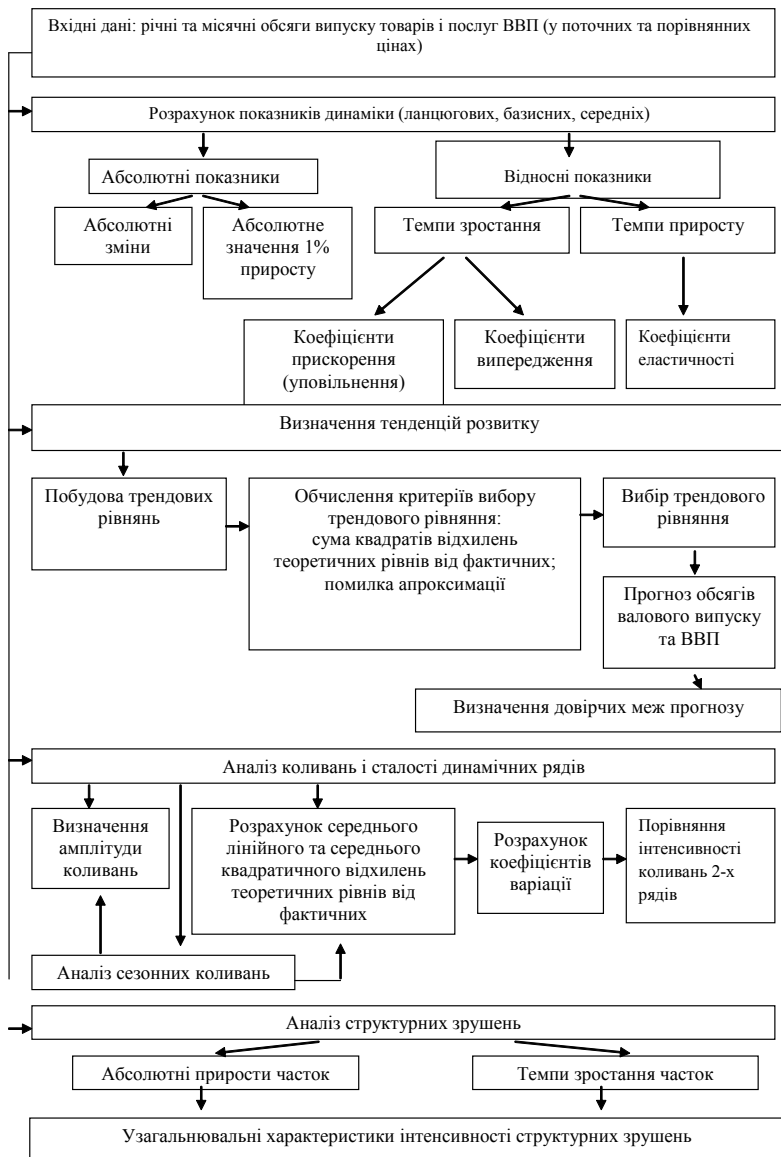
- зведення і групування;
- аналіз взаємозв'язку результативної та факторної ознак на ґрунті аналітичних групувань;
- аналіз пропорційності розподілу ефекту та ресурсів (витрат);
- аналіз динаміки та прогнозування;
- індексний аналіз;
- факторний аналіз динаміки ефекту й ефективності;
- оцінка інтенсивності розвитку;
- аналіз балансових зв'язків.

Обґрунтуванню доцільності застосування зазначених методів були присвячені наукові праці таких вітчизняних вчених, як Головача А.В., Осауленка О.Г., Єріної А.М. тощо.

Метою цього дослідження є обґрунтування основних напрямів статистичного аналізу ВВП, ВДВ і капітальних вкладень та визначення ефективності їх розвитку.

Стислий виклад основних положень дослідження ілюструють рис. 1–3.

**Рис. 2. Аналіз динаміки
і прогноз валового внутрішнього продукту**

Рис. 3. Індексний та факторний аналіз ВВП
(на прикладі ефективності витрат праці – продуктивності праці)

Методика аналізу капіталовіддачі, фондіввіддачі та інших показників ефективності аналогічна.

Комплексом статистичних методів, здійснюються також оцінка й аналіз:

- варіації обсягів та ефективності виробництва;
- кореляційного взаємозв'язку показників виробництва з основними чинниками;
- рангової кореляції обсягів виробництва і ресурсів у розподілах за країнами, регіонами, галузями та видами діяльності тощо у складі країни;
- міжнародного балансового розподілу виробництва та використання продукції;
- інтенсифікації виробництва на основі виробничої функції;
- абсолютної та відносної економії, ресурсів і витрат у

взаємозв'язку з динамікою виробництва;

- ризику виробничої діяльності;
- рейтингу учасників нефінансового сектору за основними показниками виробництва тощо.

Комплексом статистичних методів оцінюються й аналізуються показники тіньової економіки в розподілі за видами діяльності (КВЕД) тощо:

- обсягів виробництва продукції та наданих послуг;
- доходів за джерелами;
- наданих доходів у держбюджет;
- задоволення купівельного попиту;
- зайнятості населення;
- впливу чинників на тіньову економіку.

Висновки. Результати аналізу як база розроблення управлінських рішень. Деякі напрями розроблення рішень, спрямованих на вдосконалення управління виробничою діяльністю, які випливають з результатів аналізу, наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати дослідження	Напрями розроблення управлінських рішень відповідно до результатів дослідження
Аналіз динаміки та прогнозування валового випуску, проміжного споживання, валової доданої вартості; оцінка ролі тіньової економіки у зменшенні надходжень до держбюджету, виробництві продукції та наданні послуг, задоволенні купівельного попиту, створенні первинного капіталу, пом'якшенні напруги на ринку праці.	Оцінка динаміки дає можливість розробити заходи щодо сприяння підвищення обсягів виробництва з врахуванням інтенсивності та тенденцій зміни виробництва під впливом основних чинників та здійснити прогнозування з метою виконання завдань сталого економічного розвитку країни. Розроблення заходів щодо державного регулювання тіньової економіки шляхом підвищення ефективності податкової політики, стабілізації законодавства, боротьби з корумпованістю тощо.
Аналіз структури валового випуску, проміжного споживання, валової доданої вартості за галузями, видами діяльності та регіонами.	Аналіз структурних змін дає можливість дати оцінити наслідки структурної перебудови економіки і на основі цього розробити заходи щодо підвищення ефективності відповідної структурної політики.

Індексний та факторний аналіз формування обсягів виробництва (ефекту), системи показників ефективності (продуктивності праці, фондівіддачі, інтенсифікації, матеріаломісткості, податкового тиску тощо).	Розроблення заходів щодо підвищення ефективності, інтенсифікації виробництва, зниження витрато– та матеріаломісткості, розроблення ефективної структурної політики щодо розміщення ресурсів і виробництва за складом нефінансового сектору.
Оцінка збалансованості та пропорційності виробництва витрат і споживання.	Міждержавні, міжгалузеві та міжрегіональні збалансованості розподілу й використання продукції (див. розд. 2). Розроблення заходів щодо підвищення ефективності розподілу ресурсів і результатів виробництва за структурою нефінансового сектору.

Управлінські рішення розробляються і за іншими аспектами аналізу ефективності виробництва.

Література

1. Єрина А.М. Статистичне моделювання та прогнозування. – К.: КНЕУ, 2001. – 170 с.
2. Осауленко О.Г. Сталий соціально-економічний розвиток: моделювання та управління. – К.: Держкомстат України, 2000. – 174 с.
3. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: Навч. посібник / А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач. – К.: КНЕУ, 2005. – 333 с.